UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ōrigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita, doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

Homilia XI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

Visual Library

Jerem.12,8. tes credentibus nomini ejus. *Facta est hæreditas mea mihi sicut leo in sylva. Dedit super me vocem suam, ideo odivi eam. Numquid spelunca est hyænæ hæreditas mea mihi.* De sua hæreditate prænuntiat, quod spelunca hyænæ futura sit, bestiæ rabidæ & ferocis, mortuorum cadaveribus viventis, quæ semper sepulchris & ossibus incubat. *Numquid spelunca hyænæ hæreditas mea mihi, aut spelunca in circuitu ejus?* Quoniam tales sunt impero vobis Angeli, vt eatis, & congregetis bestias, & tradatis eos ad dilacerandum. *Ite,*
Jerem.12,9. *congregate omnes bestias agri, veniant, & manducent eos.* Venerunt bestiæ agri, devoraverunt populum Iudæorum. Vide exesa corda omnium à fortitudinibus contrariis. Si illis Deus non pepercit, sed ait: *Ite, congregate bestias*, quanto magis nobis non parcet? si non fecerimus Legem ejus, si sermonem Evangelij neglexerimus, rursum dicet: *Ite, congregate bestias, & tradite eos.* Sed nos confidamus in Domino, & in oratione dicamus: Ne tradas bestiis animam confitentem tibi. Agamus pœnitentiam super peccatis nostris, confiteamur delicta quæ fecimus, & bestiis non trademur: quin potius Angeli venient, qui nos in sinu suo gestantes de terrenis locis ad cœlestia transferant, & de præsenti sæculo in perpetuam collocent æternitatem, in Christo Iesu, cui est gloria & imperium in sæcula sæculorum, Amen.

A ἐμὲ πλὴ φωνὴν αὐτῆς· διὰ τοῦτο ἐμίσησα αὐτήν· μὴ σπήλαιον ὑαίνης ἡ κληρονομία μου; προφητεύει περὶ τῆς κληρονομίας ταύτης· ἡ κληρονομία μου μήτι σπήλαιον ὑαίνης τῆς ἀρχιωπάτης, τῆς νεκροφόρου, τῆς περὶ τὰ μνήματα, τῆς ἐσθιούσης τὰ θνησιμαῖα σώματα· μὴ σπήλαιον ὑαίνης ἡ κληρονομία μου ἐμοί; ὡς σπήλαιον ἐπ' αὐτὴν κύκλῳ αὐτῆς. βαδίζετε· ἐπεὶ τοιοῦτοι γεγόνασι, κηρύττω ὑμῖν τοῖς ἀγγέλοις ἵνα βαδίζητε καὶ συναγάγητε τὰ θηρία, καὶ παρα-
B δῶτε αὐτοὺς τοῖς θηρίοις· βαδίζετε καὶ συναγάγετε τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ, καὶ φθάσατω ἡ τοῦ φαγεῖν, αὐτῇ· ἐλήλυθεν τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ διεφθεῖρε τὸν λαὸν ἐκεῖνον· βλέπετε αὐτῶν τὰς καρδίας διεφθορμένας ἀπὸ τῶν δυνάμεων τῶν ἀντικειμένων. εἰ ἐκείνων ὁ ἰησοῦς οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ εἶπε· βαδίζετε, συνάγαγετε τὰ θηρία, πόσῳ πλέον ἡμῶν οὐ φείσεται; ἐὰν μὴ ποιήσωμεν τὸν νόμον τοῦ θεοῦ, τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου, ἐρεῖ πάλιν· βαδίσατε, συναγά-
C γετε τὰ θηρία, καὶ παράδοτε αὐτῇ· ἀλλ' ἡμεῖς παρρησίαν * ἔχομεν, ἵνα εἴπωμεν ἐν τῇ εὐχῇ· μὴ * παραδῷς τοῖς θηρίοις ψυχήν * ἐξομολογουμένῳ σοι· ἐξομολογησόμεθα περὶ τῶν παραπτωμάτων μετανοοῦντες, καὶ τοῖς θηρίοις οὐ παραδοθησόμεθα, ἀλλ' ἀγγέλοις ἁγίοις πτηνοῖς ἐσομένοις, ὅτε κόλπων βασά-

ζωσι, μεταβιβάζωσιν ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ αἰῶνος τούτου ἐπὶ τὴν μέλλουσαν ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ᾧ ἐστι δόξα καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

HOMILIA XI.

(*juxta Hieronymum VII.*)

De eo quod scriptum est:

Jerem.12,11 & 13,1. *Exterminata est exterminio omnis terra.* Et in istud: *Cinctorium.*

ΟΜΙΛΙΑ ιά.

Εἰς τό.

Δι' ἐμὲ ἀφανισμῷ ἠφανίσθη πᾶσα ἡ γῆ· καὶ εἰς τὸ περίζωμα.

Eodem interprete.

QVis est iste dicit: *Propter me exterminata est exterminio omnis terra?* Christus hæc loquitur: nã ante adventum ejus multa quidem peccata fuerunt in populo Israël, sed Dominus veniens prohibuit talia, vt penitus relinquerentur, & in longam traderentur captivitatem. Quando autem compleverunt mensuram patrum suorum, & addiderunt ad occisionem Prophetarum, persecutionemque justorum, & Salvatoris interfectionem, tunc completum est: *Dimittetur vobis domus vestra deserta.* Et quia iste ab eis,

D Τίς ἐστιν ὁ λέγων. δι' ἐμὲ ἠφανίσθη ἀφανισμῷ πᾶσα ἡ γῆ; ὁ χριστὸς ταῦτα φησιν ἐν τῷ θεῷ τῷ ὑπερμίας· πολλὰ μὲν γεγένηται ἁμαρτήματα τοῦ λαοῦ, ἀλλ' ἐν τοιαῦτα, ὥστε αὐτὰς πάντα ἐγκαταλειφθῆναι, καὶ εἰς αἰχμαλωσίαν πολυχρόνιον παραδοθῆναι· ὅτε δὲ ἐπλήρωσαν τὸ μέτρον τῶν πατέρων αὐτῶν, καὶ προσέθηκαν τῷ ἀπηρικέναι τὰς προφήτας, καὶ διωκέναι τὰς δικαίους· τῷ δὲ ἀποκτεῖναι τὸν χριστὸν τοῦ θεοῦ, τότε γεγένηται τό· ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος

ὁ οἶκος ὑμῶν. καὶ δι' αὐτὸν ταῦτα πεπόνθασι, καὶ ἀφανισμῷ ἠφανίσθη πᾶσα ἡ γῆ. εἰ δὲ καὶ ὑψηλότερον ἀκούσαι βούλει τοῦ· δι' ἐμὲ ἠφανίσθη ἀφανισμῷ πᾶσα ἡ γῆ· ἴδε τίνα σοι γνῶ τίνα τρόπον ἠφανίσθη ἐλθόντος τοῦ Ἰησοῦ. ἠφανίσθη δὲ νεκρωθέντων τῶν μελῶν τῶν ἐπὶ γῆς, καὶ οὐκέτι ἡ γῆ ἐργάζεται τὰ ἑαυτῆς. οὐκέτι γὰρ πάθοι τοῦ δικαίου τὰ ἔργα τῆς σαρκός, οἷς ἔθαλπεν ἡ σάρξ. οὐκέτι πορνεία, οὐκ ἐπ' ἀκαθαρσία, οὐκ ἀσελγεία, οὐκ εἰδωλολατρεία, οὐ φαρμακεία, καὶ τὰ λοιπά· καὶ ὁ σωτὴρ δὲ λέγει· * μὴ νομίζετε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν· ἀληθῶς γὰρ πρὶν μὲν ἔλθῃ, μάχαιρα οὐκ ἦν ἐπὶ τῆς γῆς, οὐδὲ ἡ σὰρξ ἐπεθύμει κατὰ τοῦ πνεύματος, οὐδὲ τὸ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός. ὅτε δὲ ἦλθε, καὶ διεδιδάχθημεν τίνα μὲν ἐστὶ τῆς σαρκὸς, τίνα δὲ τοῦ πνεύματος, ἡ διδασκαλία ὥσπερ μάχαιρα γαλκηνεμὴς ἐν γῇ διῆλε τὴν σάρκα καὶ τὴν γνῶν ἀπὸ τοῦ πνεύματος· καὶ ἠφανίσθη μὲν ἡ γῆ, * ὅτε τὴν νέκρωσιν ἡνοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέρομεν, καὶ οὐκέτι ζῶμεν κατὰ σάρκα, ἀλλὰ πνεύματι εἰς τὸ πνεῦμα, ἵνα μὴ διείσωμεν φθορὰν ἐκ τῆς σαρκὸς, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ πνεύματος ζωὴν αἰώνιον· λέγομεν δὲ τοῖς ἡμέρτηκόσι· * σπείρετε πυρὸς, καὶ ἀκάνθας θερίζετε· κἂν γὰρ ἐν τοῖς ἁγίοις τοῦ θεοῦ ὁμιλοῦσιν, οἱ μὴ καλῶς αὐτοῖς ὁμιλοῦντες, μηδὲν ὀρθῶς βιοῦντες, μηδὲ πιστεύοντες, σπείρουσι πυρὸς, καὶ θερίζουσιν ἀκάνθας· μάλιστα δὲ ἐστὶ καταγνῶναι ἐπὶ τῶν ἑτεροδόξων ἐντυγχανόντων τοῖς γραφαῖς, καὶ ἀκάνθας οὐκ ἀπὸ τῶν γραφῶν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἰδίων ὑπονοιῶν θερίζοντων· οἱ κληροι αὐτῶν οὐκ ὠφελήσουσιν αὐτούς· ταῦτα καὶ περὶ ἡμῶν δοκοῦσι διηγήσασθαι. καὶ ἐπειδὴ * τοῦτ' ἀποδοκιμάζομεν, αὐτῶν τὴν διήγησιν ὑγιαινόντως φέρομεν αὐτὴν εἰς μέσον, οὐχ ὡς * ἱερεῖς ὄντες, ἀλλ' ὡς μαθηταὶ καλὸν μάθημα· ἵνα ὁ λόγος ὠφελήσῃ καὶ ὑμᾶς καὶ ἡμᾶς, ἐὰν προσέχωμεν τῷ γεγραμμένῳ· οἱ δοκοῦμεν εἶναι ἀπὸ κλήρου * τινὸς προκαθεζόμενοι ὑμῶν, ὥστε τινὰς θέλειν ἥκειν ὅπου τὸν κλῆρον τοῦτον· ἔτι δὲ ὅτι οὐ πάντως ὁ κλῆρος σώζει. πολλοὶ γὰρ καὶ τρεσβύτεροι ἀπολοῦνται· πολλοὶ καὶ λαϊκοὶ μακάριοι ἀποδειχθήσονται· ἐπεὶ ὅν τινές εἰσιν ἐν κλήρῳ οὐχ οὕτως βιοῦντες, ὥστε ὠφεληθῆναι καὶ κοσμῆσαι τὸν κλῆρον· διὰ τοῦτό φασιν οἱ διηγησάμενοι γέγραπται· οἱ κληροι αὐτῶν οὐκ ὠφελήσουσιν αὐτούς· ὃ γὰρ ὠφελεῖ οὐκ αὐτὸ τὸ καθέσεσθαι ἐν πρεσβυτερίῳ ἐστὶν, ἀλλὰ τὸ βίον ἀξίως τοῦ τόπου ὡς ἀπαιτεῖ ὁ λόγος. ἀπαιτεῖ καὶ ὑμᾶς βίον ὁ λόγος καλῶς, καὶ ἡμᾶς·

A quæ in Evangelio scripta sunt, passus est; idcirco nunc dicitur: *Exterminio exterminata est omnis terra.* Quod si subtilius volueris intelligere: *Propter me exterminata est exterminio omnis terra:* considera eam quæ in te est, quomodo exterminata sit terra, & tunc videbis post adventum Iesu Christi impleta esse quæ dicta sunt, mortificatis membris nostris super terram, cum jam non operetur terra opera sua, non fiant apud justum ea quibus antea caro fovebatur, non fornicatio, non immunditia, non adulterij luxuria, non idolorum servitus, non veneficia. Dominus loquitur: *Quid putatis, quia veni pacem mittere super terram? Non veni pacem mittere, sed gladium.* Verè antequam descenderet, non erat gladius super terram neque caro concupiscebat adversus spiritū; neque spiritus adversus carnem. Quando autem venit, & edocti sumus quæ carnis, quæve sint spiritus, & doctrina ejus quasi gladius immissus divisit carnem, idest terram à spiritu, & exterminavit eam, quia mortificationem Iesu Christi circumferimus in corpore nostro, & non vivimus vltra juxta carnem, vivit autem Spiritus: & seminamus non in carne, sed in spiritu, vt non metamus corruptionem de carne, sed de spiritu vitam æternam. Dicitur autem peccatoribus: *Seminatis triticum, & spinas metitis.* Qui enim neque juxta voluntatem Scripturarum, neque juxta fidei veritatem profert eloquia Dei, seminat triticum, & metit spinas. Hoc Hæretici faciunt qui legunt Scripturas, & spinas non de libris sanctis, sed de proprijs sensibus metunt. *Cleri eorum non proderunt eis.* Hæc ante me alij exposuerunt; & quia non improbo interpretationem eorum, consentiens eandem profero, non quasi ipse repererim, sed reperta jam repetens, vt mihi pariter, vobisque conducat: si tamen quæ dicenda sunt, intentus animus excipiat. Nos qui putamur aliquid esse, idest, qui in clericatus vobis ordine præsidemus, in tantum vt quidam de minori gradu ad hunc locum cupiant pervenire, nosse debetis non statim in eo esse salvandos, quia clerici sumus; multi enim & Presbyteri pereunt, & Laici beatissimi reperiuntur: sed si ordinem clericatus & mereamur pariter, & habeamus. Quia igitur sunt quidam clerici non ita viventes, vt & ipsi ex ordine capiant fructum, & ornamento suæ sint dignitati; idcirco aiunt qui exposuerunt * Prophetam nunc dicentem: *Cleri eorum non proderunt eis;* vtilitas quippe clericatus non in eo, si aliquis in agmine sedeat Presbyterorum, sed si juxta locum suum, & juxta præcepta Domini dignus incedat. Verum, Charissimi, nolite putare hoc tantum

Matth. 10. 34.

2. Cor. 4. 10.

Gal. 6. 8.

Ierem. 12. 13

* MSS. R. ea quæ P opseta nunc dixit: Ier. 12. 13

de nobis esse dictum: & nos & vos commonet divina majestas, vt juxta Scripturarum præcepta viuamus, & si sic expedit dicere: *Potentes potenter tormenta patientur.* Plus à me exigitur quam à * Diacono; plus à * Diacono, quam à laïco. Qui vero totius Ecclesiæ arcem obtinet, pro omni Ecclesia reddet rationem. Propter hoc Apostolus Paulus (videlicet vt is cui fuerant multa commissa) aiebat: *Sic nos existimet homo vt ministros Christi, & dispensatores Sacramentorum Dei. Hic jam quæritur inter dispensatores, vt fidelis quis inveniatur.* In tantum rarum est bonum dispensatorem invenire, vt Iesus, qui antequam orientur ea quæ erant futura cognoverat, loqueretur: *Quis putas est fidelis dispensator & sapiens, quem constituit Dominus super familiam suam, dare in tempore cibaria conservis suis?* Et post pusillum causatus de quibusdam dispensatoribus intulit dicens: *Si autem incipiat malus servus dicere: Moratur Dominus meus venire; & cœperit cædere servos & ancillas, & comedere, & bibere, & inebriari, venit Dominus servi illius in die qua non sperat, & hora qua nescit, & dividit illum, & partem illius cum infidelibus ponit.* Hæc in eo quod scriptum est: *Cleri eorum non proderunt eis.* Videamus autem & reliquis necessariam correptionem, quam, vt mihi videtur, in morali loco debemus accipere: *Confundimini à gloriatione vestra, ab opprobrio in conspectu Domini.* Multa sunt in quibus gloriantes insipientiam nostram ostendimus. Verbi gratia, si qui in multis possessionibus gloriantur, dicitur eis: *Confundimini à gloriatione vestra.* Si qui gloriantur in generis nobilitate, dicitur ad eos: *Confundimini à gloriatione vestra.* Si qui jactabundi incedunt super pretiosissimis vestibus, super domo multis exornata divitijs, aliena est quippe à gloriatione sanctorum, * dicit ad eos: *Confundimini à gloriatione vestra.* Verum hoc parum est. Audi quid loquatur in Hieremia sermo divinus, jubens vt ne in sapientia quidem nostra gloriemur: *Ne glorietur*, inquit, *sapiens in sapientia sua, nec fortis in fortitudine sua, nec dives in divitiis suis; sed in isto glorietur qui gloriatur, intelligere & scire quia ego sum Dominus.* Vis gloriari, & gloriabundus non audire? *Confundimini à gloriatione vestra.* Gloriare vt Apostolus Paulus, & dic: *Mihi autem absit gloriari, nisi in cruce Domini mei Iesu Christi, per quem mihi mundus crucifixus est, & ego mundo.* Vis gloriari, & non audire: *Confundimini à gloriatione vestra*, audi Paulum gloriantem, & disce

* MSS. R. Zacono

* MSS. R. Zacono

1. Cor. 4. 1.

Luc. 12. 42.

Luc. 12. 45, 46.

Ier. 12. 13.

* l. dicitur

Ierem. 9. 23. 24.

Galat. 6. 14.

A Ἀλλ' εἰ δεῖ ὅτως εἰπεῖν· δυνατὶ δυνατῶς ἐπαθήσονται· πλεῖον ἐγὼ ἅπαν τὸ μὴ τῶν ἀφ' ἡμῶν, πλεῖον ὁ ἀφ' ἡμῶν τῶν ἀφ' ἡμῶν λαϊκόν· ὁ δὲ τῶν πάντων ἡμῶν ἐγκεχειρίσμενος ἀρχὴν αὐτῶν τῶν ἐκκλησιαστῶν, ὅτι πλεῖον ἀπαιτεῖται· ἀφ' τοῦτο ὁ πιστὸς οἰκονόμος καὶ μεγάλα, ὁ ἀπόστολος, ἀκούετε, φησίν· ὅτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος ὡς ὑπηρέτας χριστοῦ, καὶ οἰκονόμους μυστηρίων θεοῦ. ὁ δὲ λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις, ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ· καὶ ὅτως σπάνιόν ἐστιν εὑρεθῆναι οἰκονόμον πιστὸν, καὶ καλόν· ἰησοῦς ὁ εἰδὼς τὰ πάντα πρὶν γενέσεως αὐτῶν λέγει· τίς ἄρα, ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος καὶ φρόνιμος, ὃν καταστήσει κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, διδόναι ἐν καιρῷ τὰ σιτομέτρια τοῖς δούλοις αὐτοῦ; εἶτα μεμφεταί τινας οἰκονόμοις, καὶ λέγει· ἐὰν δὲ ἄρξηται ὁ κακὸς δοῦλος λέγειν· χρονίζει μου ὁ κύριος ἔρχεσθαι. καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους αὐτοῦ, καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε, καὶ πίνειν, καὶ μεθύσκεσθαι. ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει· ταῦτα δὲ εἰς τὸ· οἱ κλῆροι αὐτῶν οὐκ ὠφελήσουσιν αὐτούς· ἴδωμεν δὲ καὶ ἑξῆς ὅτι πλοῦτον ἀναγκαῖον, ἵν καλὸν εἰς τὸν ἠθικὸν τόπον ἀναλαβεῖν λέγουσαν· αἰσχύνθητε ἀπὸ καυχήσεως ὑμῶν, ἀπὸ ἐνδιδυσκῶν ἐναντίον κυρίου· ἔστι πολὺ ἐν οἷς καυχώμεθα ἀφ' τῶν ἄνοιαν, οὐκ ὄντα καυχήσεως ἄξιοι. εἰ δὲ καυχήσηταί τις ὅτι πλούσιός ἐστι, καὶ πολλὰ κέκτηται, λέγοιτ' ἂν πρὸς αὐτόν· αἰσχύνθητε ἀπὸ καυχήσεως ὑμῶν· ἐὰν καυχήσηταί τις ὅτι εὐγένεια τούτῳ τῷ ὀνόματι, λεχθήσεται πρὸς αὐτόν· αἰσχύνθητε ἀπὸ καυχήσεως ὑμῶν· ἐὰν καυχήσηταί τις ὅτι πολυτελεῖα ἱματίων, ὅτι οἰκοδομὴ οἰκίας πλουσίως κατεσκευασμένης, ἀλλοφύλια ἐστὶν ἡ καύχησις καυχήσεως ἀγίων. εἰ δὲ λεχθήσεται πρὸς τὸν τοῦτον· αἰσχύνθητε ἀπὸ καυχήσεως ὑμῶν· ἄκουε τοῦ λόγου τοῦ προφήτου ἱερεμίου κελεύοντος ἡμᾶς μὴ καυχᾶσθαι· μηδὲ ὁ σοφὸς ὅτι τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ, μηδὲ ὁ ἰσχυρὸς ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ, μηδὲ ὁ πλούσιος ἐν τῷ πλούτῳ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἐν τούτῳ καυχάσθω ὁ καυχώμενος, συνιέναι καὶ γινώσκειν ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος· θέλεις καυχᾶσθαι, καὶ καυχώμενος μὴ ἀκούσῃ· αἰσχύνθητε ἀπὸ καυχήσεως ὑμῶν; καύχησαι ὡς ἀπόστολος, καὶ εἰπέ· ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται, κἀγὼ τῷ κόσμῳ· θέλεις καυχᾶσθαι ἵνα μὴ ἐλεγχθῇς· αἰσχύνθητε ἀπὸ καυχήσεως ὑμῶν; ἄκουε παύλου καυχωμένου, καὶ μαθέτω, ὅταν λέγῃ· ἥδιστα οὖν καυχήσομαι ἐν τοῖς ἀσθε-

νείαις μου, ἵνα ὑπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δυνάμις τοῦ Χριστοῦ· ἄκουε οἷα καυχᾶται καυχήματα· ἐν κόποις περισσοτέρως. τίς δύναται ἡμῖν τοῦτο εἰπεῖν; ἐν φυλακαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν θανάτοις πολλάκις· ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσεράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον. τρὶς ἐραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρὶς ἐναυάγησα * μεμαθήκαμεν δὲ καὶ καυχήσεις εἶναι διαφορείας. οὐς πρὸς μὲ καυχήσεις εἶναι ἀχρείους ἀξίας. ἐφ' οἷς λέγοιτ' ἂν σκεῦος ὁ ἀποστολικόν· καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ ἀχρείῳ αὐτῶν· ἐφ' οἷς ἔδει αὐτοὺς ἀχρειοῦσθαι, ὅτι τούτοις οἴονται διδάζεσθαι. μὴ ταῦτα ἴδωμεν τὰ περὶ τοῦ περιζώματος. πάλιν γὰρ λέγει κύριος· βάδιζε, καὶ κτῆσαι σεαυτῷ περίζωμα λινοῦν, καὶ περίθου περὶ τὴν ὀσφύν σου, καὶ εἰς ὕδατα * διελθοῦσα· καὶ σκεπάσμου ὁ περίζωμα κατὰ τὸν λόγον κυρίου, καὶ περέθηκα περὶ τὴν ὀσφύν μου· καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων· λάβε τὸ περίζωμα τὸ περὶ τὴν ὀσφύν σου, καὶ ἀνάστηθι, καὶ βάδισον εἰς τὸν εὐφράτην, καὶ κατάκρυψον αὐτὸ ἐκεῖ ἐν τῇ τρυπήσει τῆς πέτρας· μετὰ ἡμέρας πολλὰς ἔρχεται ἐκεῖ, καὶ εὑρίσκει διαφεσιπόρος τοῦτο τὸ περίζωμα. καὶ ὑπαφέρει ὁ κύριος διδοὺς ἀφορμὴν τῆς ἑρμηνείας τοῦ περιζώματος λέγων· καθάπερ κολλᾶται τὸ περίζωμα πρὸς τὴν ὀσφὺν τοῦ ἀνθρώπου, οὕτως ἐκόλλησα πρὸς ἐμαυτὸν τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ πάντα τὸν οἶκον Ἰούδα, φησὶν ὁ κύριος· τοῦ γενέσθαι μοι εἰς λαὸν ὄνομαστὸν, καὶ εἰς καύχημα, καὶ εἰς δόξαν, καὶ οὐκ ἐισήκουσάν μου· οὐκοῦν ὁ προφήτης αἰτίαν τοῦ θεοῦ περιλαμβάνει περιζωννύς περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ τὸ περίζωμα τὸ λινοῦν, ὡς ὁ θεὸς τὸν λαόν· ἐκόλλησα γὰρ πρὸς ἐμαυτὸν, φησὶ, τοῦτον τὸν λαόν, φησὶν ὁ θεὸς, καὶ οἱονεὶ περίζωμα ὁ λαὸς γὰρ τοῦ θεοῦ· διὰ τί περίζωμα, γὰρ τοῦ θεοῦ περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, ὁ δυνάμενος ἀναγινώσκειν τὴν ἱερεκιὴλ, καὶ ὁρῶν τὸν θεὸν τῷ λόγῳ οἱονεὶ σωματοποιούμενον, καὶ τίνα μὲ τρόπον αὐτοῦ τὰ ἀπὸ τῆς ὀσφύος κάτω ἐστὶ πῦρ, τὰ δὲ ἀπὸ τῆς ὀσφύος καὶ ἄνω ἐστὶν ἤλεκτρον. ἐρωτήσατο τὸν λόγον διὰ τί τὸ κάτω τοῦ θεοῦ πῦρ ἐστι τὰ ἀπὸ ὀσφύος καὶ κάτω, πάντα πῦρ ἐστι. πάντα γὰρ τὰ ἐν κόσμῳ χρῆζει τοῦ καθαρσίου τοῦ ἀπὸ τοῦ πυρός· πάντα τὰ ἐν κόσμῳ, χρῆζει τοῦ κολάσεως. τὰ δὲ ἀνωτέρω τῆς ὀσφύος ὑπερβεβηκότα τὴν γῆν, ταῦτα ἐστιν ὕλη ὡς ἐν κόσμῳ καθαρωτάτη καὶ τιμιωτάτη· λέγεται γὰρ τὸ ἤλεκτρον χρυσοῦ εἶναι τιμαλφέστερον· ἐπεὶ ἂν τοῦ ἀδιάλειπτον χρῆται ἡ γραφὴ, ἵνα διδάξῃ τοῦ θεοῦ τὸ σῶμα τὸν ἀνωτέρω εἶναι τιμιώτερον, καὶ τὸ σῶμα τὸν κατωτέρω εἶναι ὑποδεέστερον. διὰ τοῦτο εἰσήγαγε τὸν θεὸν οὐκ πυρὸς καὶ ἠλέκτρου συνεστηκότα, καὶ ὅτι σῶμα τοῦ θεοῦ καὶ αὐτὸ ἐν γενέσει

A * quid loquitur: *Libenter gloriabor in infirmitatibus meis, vt inhabitet in me virtus Christi.* Audi quæ sint gloriæ in quibus se * vir efferat: *In laboribus abundanter.* Quis hoc potest dicere? *in carceribus supramodum, in mortibus sæpe; à Iudæis quinquies quadragenas vna minus accepi; ter virgis cæsus sum; semel lapidatus sum; ter naufragium passus sum.* Discamus differentias gloriarum, & nonnullos esse qui super his glorientur, quæ rubore digna sunt, quorum gloria est in confusione. In his quippe gloriantur, quæ cum faciunt, latebras, & secreta perquirunt. Post hæc consideremus quid de cinctorio præceptum sit. *Hæc dicit Dominus: Vide & accipe tibi cinctorium lineum, & circumda lumbos tuos, & per aquam non transibis. Et accepi cinctorium secundum verbum Domini ad me dicens: Accipe cinctorium quod circa lumbos tuos est, & vade ad Euphratem, & absconde illud in caverna petræ.* Post dies venit Propheta, & accepit cinctorium de loco vbi infoderat illud, & ecce computruerat, quod nulli vsui esset. Et ne quis juxta voluntatem animi sui de hoc loco sibi præsumeret intellectum, dans Dominus interpretationi occasionem addidit dicens: *Sicut enim adhæret cinctorium circa lumbos hominis, sic adglutinavi ad me domum Israël, & omnem domum Iuda, vt fierent mihi in populum nominatum, & in exultationem, & gloriam, & non obaudierunt me.* Igitur Propheta in loco pro Deo accipiatur, circumdans lumbos suos cinctorium lineum, idest populum Deus. *Adglutinavi quippe*, ait, *ad me domum Israël*; & quodammodo cinctorium Dei homo justus efficitur. Quæres quam ob causam? Lege Ezechielem, & intellige quomodo Deus videatur in corpore, & quamobrem à lumbis ejus vsque ad pedes ignis appareat, & à lumbis vsque ad caput electrum: tunc poteris etiam præsentis Scripturæ invenire rationem, quamobrem inferiores Dei partes igneæ sunt. Renes generatione, & lumbi igne censentur. Omnia quippe quæ ex coitu, & voluptate sunt, indigent purgatione, & ipsa purgatio immixta est supplicio. Ea vero quæ à renibus in superiora consurgunt, & libidinis opera sua virtute transcedunt, quasi quædam materia purior ad electri similitudinem referuntur. Dicitur quippe electrum auro esse pretiosius. Quid igitur exemplis Scriptura vtitur, vt ostendat supernum Dei corpus esse magnificum, & inferius vilius? Idcirco nunc introduxit * Dominum ex igne & electro subsistentem. Ex

* MSS. R. cum 2. Cor 12. 9.
* MSS. R. vir sanctus efferebat
2. Cor 11. 23. 24. 25.
Philipp. 3. 19.
Ierem. 13. 1. 2. 3. 4.
Ioan. 13. 11.
Ezech. 1. 27.
* MSS. R Domini corpus

quo vnusquisque nostrûm juxta exordium nativitatis suæ ad ignem refertur: juxta studiũ vero & profectum, Dei corpus efficitur illud superius, illud ex electro, ab igne nobis, à pœnis, à cruciatu abscedentibus. Adjunge ergo circa lumbum tuum cinctorium lineum. Cur? vt ostendatur populus regnum esse Dei. Adversum eos quippe qui volunt Dei accusare providentiam, resistit & protegit Dei sui opera, nec sinit aliquid indecens de majestate ejus narrari. Sed cum peccaverimus, vt cinctorium illud Propheta deposuit, & abiecit illud in Euphratem fluvium, vt ibidem computrescereret: sic & nos abjiciet à lumbis suis Deus, & projectos relinquet ad Euphratem fluvium Mesopotamiæ, vbi Assyrij habitant inimici Israël, vbi Babylonij, & ibi putrescemus. Cur enim tantis in toto orbe fluminibus prætermissis, de Iudæa ad Euphratem Propheta transmittit, nisi vt sacramentum juxta vim nominis doceat intellectum? Post hæc quærimus quare cinctorium lineum dicatur. Linum ex terra nascitur: nam cum semẽ ejus in humum fuerit abjectum, primum in gramine pullulat, deinde vt infinita præteream, demessum transfertur domum, pectitur, lavatur, teritur, tunditur, & ingenti (vt ita dicam) opera excutitur, quo tale fiat ex quo possit cinctorium *, aut aliud quid in vsus necessarios * operari. Et nos ergo vniversi qui generationem habemus ex terra, * aut linum quod in cinctorium Dei pectitur, multa cura indigemus, vt pectamur, vt lavemur, vt colorem terræ abijciamus. Alius quippe color generationis in lino est; alius cum fuerit opera mundatus. Generationis color obscurior est, & nigrior, operis autem lucidior. Tale quid in exordio evenit: nigri enim sumus quando regeneramur, quando credimus, quando in Canticorum Cantico dicimus: *Nigra sum & speciosa.* Æthiopibus similem habemus animam indecorem; abluimur vt fiamus candidi, vt nitorem qui nobis insitus ex natura non fuerat, diligentia consequamur, juxta illud quod in eodem loco scribitur: *Quæ est ista quæ ascendit dealbata?* & efficiamur linum candidum, purúmque aqua. Ita cum digni fuerimus societate Dei, in cinctorium ejus plicamur, neque ab eo aliquando deponimur: si tamen candorem, quem nobis concesserat, semper habeamus. Cum itaque Iudæi, & omnis domus Israël indigni extiterint Deo, & projecti sint ab eo, nobis pro illis accinctus est. Neque enim putandum est cinctorium abjicientem mansisse incinctum: statim vt illos projecit, alios sibi con-

* MS. R. componi
* MS. R. coaptari al. operari
* MS. R. vt linum. al. qui in cinctoriũ Dei plectimur,

Cant. 1. 4.

Cant. 8, 5.

A σή πῦρ ἐστιν· ἕκαστος ἡμῶν ἐκ ἐσμεν τὸ ἤλεκτρον. ἐὰν δὲ ἀναβαίνωμεν, καὶ προκόπτωμεν, δικαιοῦται γὰρ μεταβῆναι ἀπὸ τοῦ σήμερον εἰς ἐν τοῖς κατωτέρω, ὅτε γενέσθαι τοῦ θεοῦ σῶμα τὸ ἀνωτέρω. ἐσόμεθα, ἀφαιρούντες τὸ πῦρ, ἤλεκτρον τὸ περὶ τὸ σῶμα τοῦ θεοῦ τὸ ὑψηλότερον· καλῶν ἐν περὶ πλὴν ὀσφυὸν αὐτοῦ τὸ περίζωμα τὸ λινοῦν. ἵνα τί; ἵνα δηλωθῇ ὅτι ὁ λαὸς οἰονεὶ σκέπη ἐστὶ τοῦ θεοῦ· πρὸς γὰρ τοὺς βουλομένους κατηγορεῖν τοῦ θεοῦ ἵσταται ὁ λαὸς, καὶ ὡσπερεὶ

B ὑποφασπίζει αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐᾷ τι ἄτοπον λέγεσθαι ἐν τῇ περὶ τοῦ θεοῦ· ἐπειδὴ ἀμελήσομεν, τὸ περίζωμα τοῦτο ἀποτίθεται, ὡς ὁ προφήτης, καὶ καταδικάζει αὐτὸ εἰς τὸν εὐφράτην ποταμὸν, ἵνα σηπῇ ἀφθαρῆ· ὅτις ὁ ἀμελήσαιον ἀποβάλλεται ἀπὸ τῆς ὀσφύος τοῦ θεοῦ, καὶ σκελιθεὶς ἐκβάλλεται εἰς τὸν εὐφράτην ποταμὸν, τὸν μεσοποταμίας ποταμὸν, ὅπου οἱ ἀσσύριοι ἐχθροὶ τῷ ἰσραὴλ, ὅπου οἱ βαβυλώνιοι, καὶ ἐκεῖ ἀφθειρόμεθα· ὅντων γὰρ τοσούτων ποτα-

C μῶν, πέμπεται ὁ προφήτης ἀπὸ τῆς ἰουδαίας εἰς τὸν εὐφράτην ποταμὸν, προφητεύσαθαι καὶ ἀπαγαγεῖν περίζωμα λινοῦν· ἀφ' τί δὲ καὶ λινοῦν; ὅτι πῶς γένεσιν ἔχει ἀπὸ γῆς. φυτὸν γὰρ ἐστιν ἀνατέλλον ἀπὸ γῆς, εἶτα μὴ δὲ γεωργηθῆναι ξαινόμενον, καὶ πλυνόμενον, καὶ σμηχόμενον, καὶ πολλῇ ἐργασίᾳ γινόμενον, ἵνα γένηται τοιοῦτον ὥστε γένεσθαι περίζωμα, ἢ ὅτι δύνατε· καὶ ἡμεῖς ἐν παντὶ πῶς γένεσιν ἔχομεν ὡς περίζωμα τοῦ θεοῦ. καὶ ἔχοντες πῶς γένεσιν ἀπὸ τῆς πολλῆς κατασκευῆς; χρηζόμεν ἵνα

D ξαινῶμεν, ἵνα πλυνῶμεν, ἵνα δὲ χρῶμα τῆς γῆς ἀποβάλωμεν· ἄλλο γὰρ τὸ τῆς γένεσιν τοῦ λινοῦ χρῶμα, ἄλλο τὸ ἀπὸ τῆς ἐργασίας. τὸ μὲν γὰρ τῆς γένεσιν τοῦ λινοῦ χρῶμα μελάνοτερόν ἐστι, ἀπὸ δὲ τῆς ἐργασίας φαιδρὸν λαμπρότατον· τοιοῦτόν τι καὶ ὅτι ἡμᾶς τοὺς ἐν γένεσι φθάνει. μελανοὶ ἐσμεν τῷ πῶς ἐν τῷ πιστεύειν ἀρχόμεθα. εἰ δὲ ἐν ἀρχῇ τοῦ ἀσματος τῶν ἀσμάτων λέγεται· μελαινά εἰμι, καὶ καλή. καὶ αὐτοὶ μὲν ἡμεῖς κατ' ἀρχὰς πῶς ψυχῶν ἐσκαμεν, εἶτα ἀποσμηχόμεθα, ἵνα λαμπρότεροι γενώμεθα, τί· τίς αὕτη ἡ ἀναβαίνουσα λελευκασμένη; καὶ γενώμεθα λινοῦν λαμπρὸν καὶ καθαρόν. εἶτα καὶ πλεκόμεθα ὅτι τὸ περίζωμα τοῦ θεοῦ, ὅταν ἀξιῶμεν κολᾶσθαι τῷ θεῷ· οὐκ ἀποτίθεται ἡμᾶς ὁ θεὸς, ἀπέθετο τὸν πρῶτον λαὸν παντὸν τὸν οἶκον ἰσδα, καὶ τὸν οἶκον ἱερουσαλὴμ, ἐγένετο

E εἰς τὸ μὴ πρησθῆναι ἔτι. οὐκέτι γὰρ αὐτοὺς περιζώνυται. ἡμᾶς αὐτὸ σκεῦναι περιζώσατο ὁ θεός· ἐὰν γὰρ ἀπεβαλὼν τὸ περίζωμα ἔμεινε γυμνός, ἀλλὰ ἄλλο περίζωμα ἑαυτῷ ὕφανε· τε-

τὸ δὲ πρείζωμα ἡ ἐκκλησία ἐστὶν ἡ ἀπὸ τῶν ἐθνῶν. ἥτις ἴσω, ὅτι εἰ τῶν πρεσβύτερων οὐκ ἐφείσατο ὁ θεὸς, πόσῳ πλέον οὐδὲ αὐτῆς ἀμελήσας φείσεται, ἐὰν μὴ ἡ ἀξία τῆς ὀσφύος τοῦ θεοῦ· ὁ δὴ κηλεμβρος τοῦ κυρίου, ἓν πνεῦμά ἐστιν ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ᾧ ἐστιν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

A texuit. Hoc cinctorium Ecclesia est de Gentibus congregata, quæ scire debet, quia si prioribus non pepercit Deus, nec sibi parcet, si eum dereliquerit, si non fuerit digna lumbo ejus, si non adhærens Domino vnus spiritus fuerit in Christo Iesu, cui est gloria, & imperium in sæcula sæculorum. Amen.

ΟΜΙΛΙΑ ιβ'.

Εἰς τὸ·

Καὶ ἐρεῖς πρὸς τὸν λαόν· τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ· πᾶς ἀσκὸς πληρωθήσεται οἴνου. μέχρι τοῦ· καὶ καταξουσιν οἱ ὀφθαλμοί ὑμῶν δάκρυα, ὅτι συνετρίβη τὸ ποίμνιον τοῦ κυρίου.

HOMILIA XII.

(juxta Hieronymum IX.)

De eo quod scriptum est:

Omnis vter implebitur vino. Vsque ad illud: *Et deducent oculi vestri lacrymas, quia contritus est grex Domini.* Ierem. 13. 12. Ierem. 13. 17.

Eodem interprete.

Ὅ, τι πρεσταττόμεθα ὑπὸ προφήτης λέγειν ἀπὸ θεοῦ, ὀφείλει ἄξιον εἶναι τοῦ θεοῦ· οὐ φαίνεται δὲ ὅτι τοῦτ' ἄξιόν ἐστι τοῦ θεοῦ, μόνον τὸν ἡμῶν ὑπὲρ τοῦ γράμματος. ὥστε εἴπῃ ἄλλον τινὰ ἀκούσαντα τὰ γράμματος, μωρία ἐστὶ τάδε τὰ γράμματα· τοῦτο δὴ ἐρεῖ ψυχικός· ψυχικὸς γὰρ ἀνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ. μωρία γὰρ ἀπ' αὐτοῦ ἐστιν· ὅρα δὴ τὸν λέξιν τί φησι. καὶ ἐρεῖς πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον· τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ· ἄξιον ἔστω κυρίου τοῦ θεοῦ ἰσραήλ· πᾶς ἀσκὸς πληρωθήσεται οἴνου. καὶ ἔσται, ἐὰν εἴπωσι πρὸς σε· μὴ γνόντες οὐ γνωσόμεθα, ὅτι πᾶς ἀσκὸς πληρωθήσεται οἴνου; καὶ οἱ ἀποκενούμενοι, ὑπὲρ τοῦ ῥητοῦ ἔστωσι, τάδε φασὶ, καὶ λέγουσιν ἐγνωκέναι ὅτι πᾶς ἀσκὸς πληρωθήσεται οἴνου· εἰσὶν δὲ ἀσκοὶ ἐλαίου πληρούμενοι, ἢ ἄλλης ὑγρᾶς οὐσίας. ψεύδονται ἄρα, οὐ γὰρ πᾶς ἀσκὸς πληρωθήσεται οἴνου· ὅταν δὴ διηγήσωμεν τὸ δυνατὸν ἡμῖν τοίας δὲ τοῦξεται, ἐὰν εἰδῶμεν τίς τῶν οἴνων διαφορὰς, καὶ τὰ λεγόμενα περὶ αὐτῶν. καὶ ἀκολουθήσας αὐτοῖς περὶ τῶν ἀσκῶν ὀψόμεθα ὅτι ἀληθές ἐστι τὸ· πᾶς ἀσκὸς πληρωθήσεται οἴνου· εἴτε γὰρ ἀγαθός τίς ἐστιν, ἵν' ὅτας ὀνομάσωμεν, ἐν ἀσκοῖς ἀσκὸς πληρωθήσεται οἴνου καὶ τῷ ἑαυτοῦ ἀγαθότητα. εἴτε ἐστὶν, ὡς ἐν συγκρίσει ἀσκῶν, καὶ τῇ κρίσει τῇ πρὸς ἀλλήλους, μοχθηρὸς, καὶ αὖθις καὶ τῷ μοχθηρίᾳ αὐτοῦ πληρωθήσεται οἴνου μοχθηροῦ· πῶς οὖν ἐστιν ἀπὸ τῆς γραφῆς λαβεῖν περὶ τῶν διαφόρων οἴνων;

B Quod à Deo Prophetæ jubetur vt dicat, debet dignum esse imperio Dei. Sed non videtur dignum si maneamus in litera, & nihil altius requiramus, in tantum vt si quis rudis auditor extiterit, dicat ineptum esse Scripturis autem accommodare, & ea cognoscere quæ in eis lectitantur. Hoc est dictum animalis: *Animalis quippe homo non percipit ea quæ sunt spiritus Dei. Stultitia enim ei est.* 1. Cor. 2. 14. Consideremus ergo Dei sermonem quid jubeat: *Et dices ad populum sermonem istum; Hæc dicit Dominus Deus Israël.* Quod

C dicit Dominus Deus Israël, dignum quæso sit Domino Deo Israël: *Omnis vter implebitur vino. Eritque, si dixerint ad te: Numquid cognoscentes, & non cognoscimus, quia omnis vter implebitur vino?* * Hæc respondentes, * f. Et si tantum literam sequuntur, & dicunt nosse se quia omnis vter implebitur vino, falluntur. Non enim necessitatio sequitur, vt omnes vtres impleantur vino. Sunt vtres oleo pleni: sunt alij à qualibet liquentis naturæ materiâ vacui, aut certe non pleni. Dominus autem dicit omnem vtrem implendum vino: & populus respondit: *Nunquid cognoscentes non cognoscimus, quia omnis vter implebitur vino?*

D Quæ quidem juxta paupertatem ingenij mei sic poterunt interpretari, si prius vini differentias prospexerimus, vt tunc consequenter tractemus, verum esse quod dictum est, quia omnis vter implebitur vino. Sive enim quis bonus est (vt ita loquar) inter vtres vter, implebitur vino bonitatis suæ: sive malus juxta hoc quod malus est, malo vino implebitur. Quomodo ergo possumus de Scripturis accipere diffe-